

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any IV.—TARRAGONA, 27 Febrer de 1916.—Núm. 126.

Per la Llengua Catalana

El President de la «Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana» ha elevat la següent exposició a la Excm. Diputació i al Excm. Ajuntament:

«Honorable senyor:

Manel Folguera i Durán, com a president de la «Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana» domiciliada a Barcelona (Canuda, 14, pral.), té l'alt honor de dirigir-se a aqueix Ajuntament de la vostra digna presidència en sol·licitud que d'acort amb l'Excel·lentíssima Diputació provincial de Tarragona, vulgui acordar instaurar i sostenir una càtedra de Gramàtica catalana a cada una de les Escoles Normals de mestres i mestresses de aqueixa ciutat.

Elementals preceptes de sana pedagogia que aconsellen que l'ensenyança, sobre tot la primària, sigui donada en la llengua natural del país, han impulsat a aquesta «Associació» a elevar vos aquest prec encaminat a dotar els futurs mestres d'una aptitud essencial per el compliment fecunde de la llur sagrada missió. Per altra part, el fet de la instauració d'una càtedra de Gramàtica catalana a l'Escola Normal de mestres de Barcelona, la qual càtedra funciona amb un èxit encoratjador des del mes de Gener de enguany, constitueix un precedent d'un valor que aqueixa corporació municipal sabrà justament preuar.

L'«Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana» no dubta que els digníssims regidors d'aqueix Ajuntament pel llur culte i assenyat patriotisme, sabran comprendre la transcendència i la justícia de la seva demanda, i que per tant, comptant amb la cooperació de la Diputació provincial de Tarragona, el concurs de la qual per aquest objecte ha sigut també sol·licitat, acordaran procedir a la instauració previa la procedent aquiescència de les autoritats docents, de les dues càtedres de Llengua catalana esmentades.

Mes, si obstacles que no ens és donat prevenir, dificultessin que aqueixa corporació curés de l'establiment de les càtedres de referència, l'«Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana» prega que, en tant l'Estat espanyol complint deures contrets i satisfent les aspiracions que enguany amb motiu de la celebració de la Diada de la Llengua Catalana s'han novament manifestades, no estableixi i mantingui el funcionament d'aquestes ensenyances, aqueix honorable Ajuntament de Tarragona concedeixi a aquesta «Associació» una subvenció de cinc centes pessetes anyals per a que ella institueixi i sostingui classes de Llengua catalana a les Escoles Normals de mestres i mestresses de Tarragona.

Una o altra d'aqueixes solucions, aquesta «Associació» espera del pur patriotisme dels membres que integren aqueix Ajuntament.

I en tant, a vós, senyor Batlle, us desitja molts anys de vida per Catalunya.

Barcelona, 19 de Febrer de 1916.»

Nacionalisme i Internacionalisme

Primero de Mayo de 1915 (1)

El primer de Maig de 1915, trovà convertit en lamentable munt de ruïnes el que hasta fá pocs mesos va ésser magestuos temple de la Internacional

(1) Traducció lliura «Polémica de la guerra». Editat per la Biblioteca «Renacimiento Madrid».

Obrera. Aquest any no's cambiarien, com en anys passats, telegrams de fraternal encoratjament entre la massa proletària de Berlín, París i Londres. Les veus que altres anys omplien els ambits de Europa amb sos cants d'esperança i solidaritat, els reemplaçarà en el present una violenta cridoria de laments i de insuls, de plors i comuns imprecacions recíproques. No serà aquest dia motiu de que's uneixin cordialment per tot el proletariat europeu, sino circumstancia amarguíssima per exaltar l'odi que avui els divideix en dos bandos mortalment irreconciliables.

No's vestirà Europa aquest any amb el vermell símbol d'una nova aurora social, sino que apareixerà cuberta per un vermell de sang, que's signe de mort, de decaïment, d'endinsar-se en una nova nit tenebrosa de quan constituïa nostra pobra civilització occidental. Un asesi de bras d'odi i no d'amor unirà el primer de Maig de 1915 a la classe treballadora d'Europa.

Devant d'aquest trist fenomen historic abunden els que declaren molt convènts que'l derrumbament de la Internacional Obrera era inevitable. A judici seu, lo fonamental, lo irreductible i indestructible del home no pot ésser l'internacionalisme, sino el nacionalisme. Els sentiments de nació i no el de classe ni'l de humanitat es el que agrupa permanentment als homes i'ls empeny a crear la historia. Tot el que sigui contrari amb aixor es fals, artificios i condemnat d'antemà ràpidament a caducar. El internacionalisme s'oposa a la naturalesa humana. El seu fracàs es fatal. Ho hem vist en aquesta guerra. Ho veurem sempre que's presenti una ocasió oportuna.

Aixis raonen els adversaris del internacionalisme.

Pero en aquest raonament hi ha ja un error inicial, que's el de presentar com oposats els dos conceptes de nacionalisme i internacionalisme. No hi ha entre ells oposició ni, ben clares, identitat, sino continuïtat. El internacionalisme no te sentit sino considerantlo com una prolongació, o sis vol, una superposició del nacionalisme. La vida del home, un ser social, se ha anat formant segons una serie de cercles concentrics que tenen per centre comú'l individu, i's diuen familia, ciutat, regió i nació. El internacionalisme no aspira a destruir cap de aquests cercles, que son fatals a la naturalesa social del home, sino a crear nous cercles que demarquen una zona major de vida comú. Els dos polos que constitueixen l'eix del nacionalisme solen ésser la conservació de la propia nacionalitat, i la destrucció de l'ajena. En canvi, el internacionalisme no vol destruir la meua nacionalitat ni la meua, sino fundir ambdós en un cercle de mitj diàmetre, donar el predomini a lo que hi ha en las de comú, subordinant lo divers. Del mateix modo que la nació no aniquila'l caracteristic de la ciutat ni'l de la regió, tanpoc la internació o sepnació pot destruir els signes peculiars nacionals. Sols aixis es licit interpretar el internacionalisme obrer.

Existeix el temor de que l'internacionalisme, en comptes d'aixamplar la nació, fos un perill per la seva existencia. Els nacionalistes adversos al internacionalisme poden dividir-se en dugues categories. Uns son els nacionalistes agresius o imperialistes, els quals temien l'internacionalisme perque els seus adeptes podrien resistir i també malograr tota tentativa de violència i conquesta contra un altre nació. Els segons son els nacionalistes que podriem nomenar conservadors o defensius, els quals temien que'ls internacionalistes abandonessin a la seva nació en cas de un atac per part de una estranya. Els pri-

mers tenien raó per temer l'internacionalisme, pero no'ls segons.

(1) Però se equivocaven els nacionalistes atindre temor que'ls internacionalistes deixarien indefensa a la seva nació en cas que fos agredida. Ben conegudes son aquelles paraules de Bebel (2) declarant que agafaria'l fusell per a defensar a Alemanya d'un atac de Rússia. No's podia menys de comprendre que'ls nacionalistes de tots els països traduïssin aquestes paraules com exemple de patriotisme. Ja s'ha vist i s'està veient la conducta dels internacionalistes belgues, francesos i anglesos. No es que hagin sigut traidors a les seves idees internacionalistes, sino que la seva conducta ha servit per aclarir els dubles an aquells que concebien les idees dels internacionalistes de una manera equivocada.

L'INTERNACIONALISME ES EL NACIONALISME SENSE AGRESIÓ; però si un altra nació ataca, l'internacionalista defensa la seva llar, les seves costums, les seves llibertats, tota la seva vida nacional amb un vigor i un sentiment de justícia, que pot ésser no compregui el simple nacionalista. I'l que realment el que defensa es el seu internacional, la pau internacional, el ferm propòsit de destruir el principi d'agressió en les relacions dels Estats.

El llibre «Polémica de la guerra» es el primer llibre del notabilíssim periodista militant del partit socialista espanyol D. Lluís Araquistain, que aquestes últimes setmanes, amb la seva valenta actuació, ha fet que se ocupés d'ell tota la premsa espanyola.

Recomaném als nostres llegidors la lectura de aquest llibre, que segurament ha de produir-los una sensació agradable i es sugestiu per lo admirablement que desenvolupa: *Orígenes—Hombres e ideas—Principios y políticas en pugna—Batallas económicas—El espíritu socialista.*

La cançó popular

Com el doll clar i transparent d'una deu viva, satura l'aire d'una amorosa harmonia, el ritme melodiós d'una cançó popular estranya. No se sab de quin país és, ni quines gestes o sentiments evoquen les seves paraules misterioses. Mes la cançó arriba al nostre esperit i l'emociona dolçament.

Quina llei subtil i justa deu inspirar els cants populars d'arreu de la terra, que els il·lumini amb aquest verb universal que es fa entenedor a totes les gents del món?

Quina deu ésser la gracia pura que a través de totes les inflexions—àdhuc en les de joia, d'alegria, de goig esclatant—hi posa aquell ocult sentit de melangia, de tristesa, de dolor?

No es enclosa un lluminosa significació social en aqueixa universal i dolorosa valor de la cançó popular?

Quina força de revelació no enclou tot el que brolla espontàniament de l'esperit del poble!

No hi ha en aqueixa estela punyenta i compradora de tots els seus cants; el vestigi cruent de totes les opressions, de totes les tiranies que, àdhuc en

(1) El subratllat es del traductor.

(2) Bebel va ésser en vida jefe del partit socialista alemany.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Rambla de Sant Joan, 50, baixos

TELÉFON, 255

Els treballs se publiquen baix la responsabilitat de llurs autors.

No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre 150 ptes.

Anuncis, a preus convencionals.

BIBLIOTECA PÚBLICA TARRAGONA

els seus moments de joiosa expansió, han sigut quelcom de depriment que torturava el lliure eixamplement del seu pit, i bondadosa amargor insoluble en la blanquit de la seva ànima?

Heu's-aquí aqueix cant dolcíssim que ara s'eleva, i que, amb tot i no haver-lo sentit mai, amb tot i haver sigut dictat en terres potser ben diferents de la nostra, obra amb el seu profunde accent les portes de la nostra ànima i se n'hi entra confiadament com en una llar amiga.

Aqueixa harmonia estrangera, té de nosaltres el principi essencial d'humanitat i la comunitat de l'anhel de florir en una més pura condició de justícia.

Aqueix sobtat ardiment de la seva tonada, aixeca i gonfola el nostre pit talment com deu omplir de entusiasme el pit de ben diverses gents allà, lluny, en l'amat racer de la terra nadiua. I ara per ells, per aquells homes i aquelles dones inconeguts que primer l'han cantada en les hores del seu amor o de la seva enyorança, sentim avivar-se amb dolls bategants de simpatia els vincles condormits de la mutua humana germandat.

En aquest cant de poble es fa patent la unitat profunda de tots els homes de la terra. Quan els pobles canten, és l'esperit gloriós de la humanitat tota sencera qui en modula els accents. Qui sab en quina pregonesa muntanyana degué nàixer aquest cant o en quina llunya i abscondita platja; i, nogensmenys, en la seva senzilla i suau melangia hi traspua l'angunia d'un sofriment, d'una tortura, d'una manca de llibertat que flagel·lava a tots els homes de la terra en l'imprecís moment de la seva naixença.

En el ritme melodiós d'aqueixa cançó popular estranya i en aquesta nostra identificació sentimental amb els seus accents, no hi ha la clamorosa revelació de les sofrenes de tota la terra per les injustícies socials que la fan dolorosa?

MARÇ.

(De «Renaixement».)

Nocturn

A la senyoreta M. R.

El cel amb son vellut obscur
ens mostra son tresor,
la llum sobre'ls prats florits
sa llum espargeix d'or;
la nit embauma'l dolç oreig
al fons del bosc dormit...

aném, fugim d'esguart gelós,
somniem tota la nit...

No sents en l'espessor vibrar
el cant del rossinyol?

Que clar es son gorgueig! ¡que dolç
quan puja com un vol...!

Escolta, ell va a entonar per tu
un cant meravellós...

aném, somniem tota la nit
llunyans d'espuart gelós...!

Oh, vina amb ton aimant! oh amor!
seguim l'estret camí,

cedint a nostre amor qui venç
deixat guiar per mi...

la nit embauma'l dolç oreig
al fons del bosc dormit...

aném, fugim d'esguart gelós
somniem tota la nit...

WERTHER.

Curset de Cultura industrial

El nostre benemerit Centre Industrial ha organitzat un curs que constarà de set conferències explicades per el seu Secretari, el nostre amic el advocat D. Francisco d'A. Nel·lo, regint-se d'acort amb el següent programa, que'ns plan copiar a continuació:

1.ª CONFERENCIA

Dimarç dia 29 de Febrer.—Introducció.—No-

cions generals de l'Industria.—Historia de la seva importància en l'humanitat, a Espanya, a Catalunya i a Tarragona.—L'Industrialisme català.

2.ª CONFERENCIA

Dijous dia 9 de Març.—Llei de progrés.—Dependència mútua entre'ls homes.—Divisió i llibertat del treball.—El treball, el repós i el goig de treballar.—Capital i treball.—Principis i lleis fonamentals de l'Industria.—Us del diner i del crèdit.

3.ª CONFERENCIA

Dimarç dia 14 de Març.—Direcció del treball.—El treball d'un altre.—Eines.—El maquinisme.—Lleis del canvi.

4.ª CONFERENCIA

Dimarç dia 21 de Març.—Condicions per a la prosperitat de les indústries.—La competència.—Classificació de les indústries.—Industria i fabricació.—La classe mitja del petit industrial i del comerciant al por menor.—Ràpida ressenya del avenç industrial.

5.ª CONFERENCIA

Dimarç dia 28 de Març.—L'Industria i el Comerç.—Els Gremis; historia i crítica.—Organització moderna de l'associació.

6.ª CONFERENCIA

Dimarç dia 4 d'Abril.—Ensenyansa industrial.—Escoles professionals i tècniques.—L'Industria i l'Art.—Regles, màximes i concells per a l'industrial i el comerciant.—Folklore català.

7.ª I ÚLTIMA CONFERENCIA

Clausura el dimarç dia 11 d'Abril.—El Muniçipi i l'Industria.—L'Estat i l'Industria.—El lock-out.—Dret industrial.

Fora del curset i segons sigui el resultat del mateix s'anunciaran oportunament dos sessions en les que'l conferenciant llegirà algunes composicions literàries relacionades amb els temes explicats, entre altres de Aeschil, J. Carlyle, A. France, W. Whitman, Rubió i Ors, E. Vilanova, Pin i Soler, S. Rusñol, B. Martí, J. Carner, etz.

Les Conferències seran públiques i començaran amb rigurosa puntualitat a les nou i mitja de la nit.

No dubtem que, donat el profitós fi de aquest curset, se veuran totes les conferències ben concorregudes.

El mítin cooperatista

El prop-passat diumenge va celebrar-se al «Cine Moderno» un mítin de propaganda cooperatista per iniciativa de la «Cooperativa Tarraconense».

Presidí el acte el senyor Salas Antón, de Barcelona, i va parlar en primer terme el catedràtic del Institut de 2.ª ensenyansa senyor Navarro.

No havíem oit al senyor Navarro parlar en públic i per cert que ho va fer molt bé; perquè, olvidant-se de que estavem a un mítin, lo que va fer va ésser donar una conferència molt substanciosa, i sentim no haver pres notes per poder traslladar a les nostres columnes lo molt i molt bo que va dir, però sí que'ns va causar agradable impressió al explicar que com finalitat econòmica [per a millorar l'estat actual del proletariat prestaven les cooperatives un gran servei, però lo que ell havia observat sempre que havia visitat aquestes institucions tenia una mes alta trascendencia en l'ordre de la ètica, i deia, en els problemes de la vida humana son de un gran valor el que's vagin resolvent amb pau i harmonia les qüestions econòmiques; però hi ha més: he vist quelcom més al estudiar les institucions cooperatives que'l problema econòmic, al fi aquest problema té un aspecte poc trascendental i si solsament el cooperativisme no tingués altra finalitat que'l aspecte econòmic, el seu contingut ideal no podria incorporar-se als gran ideals d'humanisme per ésser basat amb principis egoistes, i el que jo he observat, el que jo sempre he vist entre els cooperatistes es el sentiment de l'esperit de sacrifici, l'abnegació, l'altruisme amb que laboren, i aquell sentit moral amb que imprimeixen en tots els seus actes de la seva

administració. El senyor Navarro va ésser molt aplaudit.

Va parlar el senyor Gardó, de l'Ajuntament de Barcelona, que va fer mitin i també va ésser aplaudit. El senyor Ripoll va comensar amb una nota bastant simpàtica i de caràcter eminentment pràctic, però ho va fer amb un llenguatge tan rural, que va fer baixar el nivell de l'estètica a rans de terra; ens va causar la impressió d'aquells oradors que porten una roda de focs d'artifici i no poden fer-la lluir; volia dirigir-se a les dones i allí no n'hi havia. Menos mal que després va donar algunes notes com les del salari, que haurien sigut mes simpàtiques si hagués dit que'l salari no'l donen els amos, i que és l'estigma de l'esclavitud dels obrers i que mentres subsisteixi l'explotació del home per l'home no vindrà el reinat de la Justícia. El senyor Ripoll va parlar com un perfecte cooperatista i individualista.

El senyor Salas Antón va resumir amb un domini gran de la qüestió i amb un llenguatge sensillíssim, apropiat al auditori que'l escoltava amb un religiós silenci; ens va produir l'efecte d'un apòstol predicant l'evangeli de la emancipació. Va ésser ovacionat.

P. A. M.

«L'Escut»

Amb aquest encapsalament ha vingut a engrossar les files del periodisme català, un setmanari defensor dels interessos generals de Montblanc i de la important comarca vinícola La Conca de Barbarà.

Molt tindriem que dir de la feina que nostres amics de dita vila venen realitzan amb son periòdic, mes tenim que ésser breus per a la poca cabuda que té nostre setmanari.

Al igual que com veiem en la Historia de la Ètica que els bons mestres dièxen esferes resplandents, homes de gran valua i saber per a descobrir la veritat del qu'ens rodeija i per a dirigir la Humanitat treient-la cada vegada mes de son estat de corrupció, poden molt be considerar a L'Escut com un deixeble, com un sucesor, com un continuador de la obra de resurgiment que amb tant èxit inicià El Poble lluitant en les darreres eleccions municipals contra una infinitat de forces coaligades, brutes totes per cert, per a trençar la forta cadena caciquista que oprimia an aquell poble, que tant esperava el dia en que s'acabessin els despotismes i manera brutal de viurer.

El Poble trencà la cadena caciquista. L'Escut escombra sos rèts inservibles, ja que es una prova indiscutible de les investigacions que nostros amics venen fent dels abusos que de la llei fereix aquells verdaders fills de Verón, quan els hi foren confiats els sagrats interessos d'un poble, de la vila de Montblanc, la qual per desagradida que siga, per fi vindrà el dia que jutjant l'actuació de son actual Muniçipi sabrà com deu pagar-li sa feina, condemnant a aquella plaga d'encubridors que la portaren a la bancarrota.

Sigan, doncs, aquests dos mots com a una prova d'admiració vers L'Escut, al qui desitjem forces prosperitats per a la bona reorganització i marxa dels interessos de tota una comarca, i en particular de Montblanch, com aixís també a aquells que amb El Poble iniciaren el resorgiment del mateix.

En el Centre Industrial

La conferència

i emplen Marceli Domingo

El sol anunci d'aquesta conferència reuní en el espaiós saló del Centre Industrial una concurrencia nombrosíssima, desitjosa de oir els fruits del talent del diputat per Tortosa.

Nosaltres voldriem donar una ressenya extensa per a que nostres llegidors poguessin fruit les sabrositats de la interessantíssima peroració, més com siga que aquesta conferència constituí la lectura d'uns fragments d'un interessant llibre en prepara-

ció escrit pel conferenciant sobre «El problema del Marroc», prometem a nostres abonats donar-los en son dia la traducció dels capítols més interessants de l'obra.

Així, doncs, direm que el tema escullit pel conferenciant era «El problema del Marroc amb relació a la economia espanyola».

Obri el acte nostre bon amic Ponz, president del Centre, amb un breu parlament de presentació i explicant les causes per les quals fou aplaçada aquesta conferència.

Tot seguit En Marcellí Domingo donà lectura a unes quartilles en les que tracta d'una manera magistral—propi d'ell—la qüestió marroquí des de en temps de la Reina Catòlica fins el moment actual.

Amb una extraordinària riquesa de dats, fonamenta el seu parlament sobre el desafortunat de nostres governants en l'afer africà, i acaba amb uns paragrafs verdaderament notable i que la concurrència premia ab una forta ovació.

El conferenciant fou molt felicitat, a quines felicitacions adjuntem la nostra, el ensemps que la fem extensiva al Centre Industrial per l'èxit remarkable del segle de conferències que va desenrotllant.

Decalec patriòtic

Copiem, traduint-ho de la revista *Fomento*, lo següent:

«Es sensible la indolència comercial espanyola en lo que's refereix a la fabricació nacional. Infinitat de indústries se desenrotllen i viuen dintre el nostre país i no obstant es prefereix lo de qualsevol altre estranger.

Tot lo que signifiqui regionalisme, en aquest sentit, es laudatori. Lo que hi ha dins de la localitat no deu anar-se a buscar a altra, fins dins del mateix país; si en la capital no hi es, busquis en la *provincia*; si no's trova en la *provincia*, procuris dins la nació. Així han conseguit altres pobles la seva preponderància.

Llegiu i torneu-ho a llegir i sobre tot practiqueu-ho en aquest ordre el decàlec de certa nació, que an ell deu la seva prosperitat comercial, que, aplicat a la nació ibèrica, pot anunciar-se així:

1.er En les teves compres mes mínimes no perdis jamai de vista els interessos dels teus compatriotes i de la teva patria.

2.^{on} No olvidis que quan compris un producte de un país estranger, encare que en ell sols hi gastis una pesseta, la disminueixes de la fortuna de la teva patria.

3.er El diner sols deu beneficiar als comerciants i obrers de ta nació.

4.^{rt} No profanis la terra, la casa, ni el taller de ta patria, amb la presència i l'ús de màquines o ferramentes estrangeres.

5.^{nt} No permetis que figurin a la teva taula grasses estrangeres, que causarien perjudicis al bestiar de ta patria i que, ademés, comprometria la teva salut, ja que no haurien passat pel regoneixement de la policia sanitaria del teu país.

6.e Escriv sobre paper espanyol, amb pluma també espanyola i seca la tinta amb paper secant espanyol.

7.e No't vesteixis sinó amb teles espanyoles i no compris sinó sombreros espanyols.

8.e La farina, els fruits i els vins de la teva terra son els únics que donen força patria.

9.e Si no te agrada el café *malte* del teu país, beu altre beguda, que siga nacional, o si prefereixes el xocolata o per als teus fills el cacao, procura que aquests productes siguin mercaderies exclusivament espanyoles.

10. Que les propagandes estrangeres no te apartin mai de la observació de aquests preceptes. Viu sempre amb la convicció de que, diguin lo que diguin, els millors productes, els únics dignes de un ciutadà de la Nació, son els productes de la seva Patria.

Aquest decàlec es molt digne de tindre en compte en nostra ciutat i el recomanem moltíssim an aquells tarragonins que encare tenen la mala costum de que tot lo de fora a la ciutat nostra es millor.

Nosaltres l'havem reproduït perquè'l creiem molt pràctic i de resultats molt beneficios per a totes aquelles poblacions que'ls seus fills el practiquen i no'ns cansarem mai de demanar als tarragonins que'l tinguin sempre molt present i que deixin aquella creencia de que a casa no hi ha tan bo i barato com a fora, aquí no som en general diferents dels demés, i si alguna excepció existeix, si miressim les causes potser en tenen la culpa aquests mateixos que no ajuden amb el seu grà de arena a la obra de conjunt.

Impaciència

Vé de muntanyes enllà
un alé de glaç que fá
vibrar el cos aterit;
les bonances del Febrer
se les endú'l vent groller
robant al sol son dalit.
Ara'ls nostres sofriments
pel punyal dels elements,
demanen la Primavera,
volen el consol de flors,
volen l'esclat de verdors
encatfant la pradera.
Volen del petó del sol
i el petó del ventijol
fer-ne un petó maternal;
que se'n vagi a les cimeres
a despintar les neveres
d'un malhumor ivernal.

J. COSTA I POMÉS.

Guaita

Després d'unes setmanes d'ésser arreconada, per fi el dimarts en l'Ajuntament de Barcelona fou posada a discussió la proposició referent a la llengua catalana, i com era d'esperar, els regidors anomenats radicals (?) se manifestaren contra l'ús del nostre idioma.

No és d'estranyar. Quina estimació poden tenir a Catalunya i a tot el català, gent que's troben avui aquí per casualitat, perquè hi tenen els seus mitjans de viure i si demà els manquessin desapareixerien vers altre país, sense que la seva estada entre nosaltres no'ls deixés més que un lleuger recort, pas un arrelat afecte? No ens passaria el mateix a nosaltres si ens trobàvem regidors de Màlaga, Soria o Guadajara, per exemple? Quina afecció podríem sentir per aquelles poblacions, que no estiguessin absolutament lligades amb les nostres propies necessitats del viure? Per això no ens sorprenen les *teories* dels senyors Giner de los Ríos i Rocha, car oposant-se a l'ús de l'idioma català defensen una propia conveniència, un ben comprensible egoisme.

El que ens ha de doldre, és la passivitat dels catalans en la defensa del dret propi, la complicitat manifesta en uns, inconscient en altres, en aqueixa acció detentadora de l'ús del català. Tant és així, que'l regidor Bofill i Matas, en el seu discurs de defensa del català, aduí infinitat d'arguments que'ls trobem inútils, fóra de lloc, puix no havem pas de convèncer als no catalans del nostre dret, sinó fer-lo prevaldre per damunt de tot, car és un dret innegable.

Veiem com els que aquí se troben i ens ho discuteixen, no hi troben altres raonaments que'l d'una conveniència política, que, segons ells, viuria en perill regoneixent l'ús oficial del català a Catalunya. Fón, potser, respectant algún aspecte d'aqueixa conveniència política, que en Bofill i Matas feu un discurs ben minso.

No és pas aduint el que els de fóra Catalunya dignin de l'idioma català com enfortirem el nostre dret.

L'ús del català s'imposarà a Catalunya, malgrat tot i tothom, quan els catalans ens preocupem de ésser ben homes, ben catalans, ben nosaltres mateixos, i no ens interressi tant saber el pensament dels

qui ens amoixen quan ens necessiten i ens fuetegen com esclaus quan reclamem el dret indiscutible a la nostra vida col·lectiva.

festa catalana a París

El «Centre Català», de París, celebrà, el passat diumenge, l'aniversari de la seva fundació. Consistí, la festa, en un banquet d'honor a França, que fou presidit per en Pere Balmaña, president del Centre. Hi assistí una concurrència nombrosíssima.

A l'hora del brindis parlaren, a més del President, el nostre amic Rodergas i Calvell, el qual es troba incidentalment a París, en representació de la Unió Catalanista.

També feren ús de la paraula altres oradors, representants d'entitats artístiques i literàries.

Tots ells, feren grans elogis de França, considerant-la campió del dret, la justícia i la civilització, i afirmant la seva fè en la pròxima victòria dels aliats.

El diputat francès, M. Brousse, brindà en llengua catalana, felicitant-se de que sigui català el general Jofre, qui ha barrat el pas als invasors alemanys, i aixecant la copa en honor dels ferits catalans, algún dels quals feia acte de presència en aquellà festa.

Tots els discursos foren acollits amb entusiàstics aplaudiments.

La reunió acabà amb l'acord d'endregar a monsieur Briand un missatge «reiterant l'entusiasta i profunda simpatia de les regions de llengua catalana per la causa d'aquest admirable país i l'homenatge al representant suprem de la nació i al comandant en cap dels seus exercits».

NOVES

Dimècres de aquesta setmana contragueren matrimoni el nostre amic i consoci En Pau Olivé Sanromà amb la distingida senyoreta Na Pepita Juni, quins se troven aquests dies en viatge de novis, desitjant-los-hi tota mena de felicitat en el seu nou estat.

El quadern de la *Lectura Popular* corresponent a aquesta setmana conté «Poesies» del malanganyat poeta En A. Bori i Fontestà.

Ha mort a Madrid el conegut actor Tallaví, gloria de la escena espanyola, quin art havíem tingut ocasió de aplaudir moltes vegades. Descansi en pau el celebrat artista.

Com ja preveiem, el ball del dissabte passat fou grandios, constituint un èxit per a «Gatzara S. A.» per la seva bona pensada del ball de «Desafinació», graciosíssim en extrem.

Per al proper dijous gras està anunciat un extraordinari ball titulat dels «Apaches», en el que la sala del Teatre Principal apareixerà completament adornada i durant la primera farà un assalt una cella de *apaches*, que sens dubte serà del agrado de la concurrència.

Per a air estava anunciat el quint ball de la temporada, confiant que constituirà un nou èxit per a la comissió «Gatzara S. A.»

El Dr. Fargas morí dies enrera a Barcelona, deixant un buid difícil de omplir. A la seva familia els hi adresem nostre sentit pesam.

Divendres passat deixà d'existir el comerciant En Joan Escandell, després de sofrir una llarga malaltia. Valguin aquestes ratlles per a expressar a la seva familia el nostre condol.

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
 dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
 Inscrita en el Govern Civil i en la Comissaria general
 de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **DR. RABADÀ**
 Per a més informes dirigir-se al domicili social:
Rambla St. Joan, 90, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts electroterapia i anàlisis micro químic d'orina i productes patològics.
 Sero-Reacció de Wassermann.— Aplicació del 606.

BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADÀ

*Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex-ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Melge
 de les Cases de Socors de Barcelona*

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7. — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit. — Per a'ls pobres, franca
 dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.
Rambla de Sant Joan, 90, entressol. — TARRAGONA

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

DE
JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamany: Escribanies : Plu-
 mes Stilogràfiques : Pesa-carries : Copiadors, etc : Gran novetat en pitja pa-
 pers amb rellotje veritat : Postals de totes menes i albums per a les mateixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

FERRETERIA MALLOL

Bateria de cuina :: Eines de totes classes :: Articles per
 a magatzems de vins i olis.

Objectes per a regalos — — Articles per a Sports

Sant Agustí, 9 i ll. — Tarragona

Sastreria Novitat

LLUIS MONTSERRAT

PORTALET, 1

PLASSA DE LA FONT, 51

TARRAGONA

PERE SIMÓ ROMEU

ESPECIALISTA EN ENFERMETATS DE LA BOCA I DENTS

Curació de la cariç dentaria i abturacions en plata, platino, marfil : Orificacions : Tre-
 ball d'escola americana : Ponts, corones, pivots, dent espiga : Dents i dentadures de
 totes classes i preus : Cirurgia i tractament pràctic-modern per a la curació de les enfer-
 metats de la boca i extraccions.

CONSULTA tots els dies, de 9 del matí a les 4 de la tarda, menys els diumenges.

**RAMBLA SANT JOAN, 53, PRAL.
 TARRAGONA**

AL DIA

Rambla de Sant Joan, 40

NOVITATS

BISUTERIA

PERFUMERIA

BRODATS

ROBA BLANCA FETA

CORBATES

GUANTS

COLLS I PUNYS

BANOS I STORS

HIMALAYA

El rei dels
 licers estomacals

FABRICANTS:

Fills de Joan Virá Granada

MARCA REGISTRADA

Gran Diploma d'Honor en
 l'Exposició
 de Buenos Aires.

Demanèlo en els cafès i pasteleries

Indicat per a casaments,
 batetjos i banquets

**Perruqueria
 Americana**

SERVEI APARTAT
 PER A CADA CLIENT

Massatge facial elèctric

UNIO, 3

Casa Lliteras

Recomana al públic
 sos acreditats Cafés

Torrefacció diària

Gran assortit de articles
 del ram de ultramarins.

Garantia absoluta amb la
 qualitat dels seus gèneros.

Servei a domicili

MAJOR, 3

TARRAGONA

**Francisco
 Potau**

**Calçat fet
 i a la mida**

Rambla S. Joan, 52

TARRAGONA

COLMADO CENTRAL

DE

FREDERIC MIRET

Fruites fresques, embutits, flam-
 bres, conserves, vins, xampany
 :: i tota classe de comestibles ::

UNIO, 28 — TELEFON 245

TARRAGONA

PERE LLORET

CORREDOR REIAL DE COMERÇ

Apodaca, 9

Corbates i articles per a home

GILBERT GERMANS

PREUS BARATOS

JOAN ESBERT

FARMACÈUTIC

UNIO, 22

FRANCISCO COCA

Lo millor en comestibles

RAMBLA DE CASTELAR, 24

MENJADORS DEL JARDÍ

DE FRANCISCO LÓPEZ

AUGUST, 15, I COMTE DE RIUS, 16

TARRAGONA

Se serveixen cuberts des de 1'50 pessetes en
 endavant i a la carta.

Hospedatges per temporada a preus con-
 vencionals.

Habitacions amb llum elèctrica

MOSTELLE

(RAIMOST)

Suc de raims sense alcohol

The Grape Juice Co. L^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més

higiènic

Un excelent refresc

El millor aliment en les

malalties i convalen-

cia

Se ven per tot arreu

Fàbrica de Braguers i de Aparatos Ortopèdics

(TRENCATS)

Molts son els qui venen braguers, emprò molt pocs saben construir-ne.
 Costa col·locar un braguer, però moltíssim costa construirlo, doncs avans que col·locarlo bé es
 indispensable sapiguèro construir, perquè sense la ciencia i pràctica de construcció mai pot ad-
 quirir-se la de col·locació.

El BRAGUER-ARTICULAR-REGULADOR sistema MONTS RRAT es el mes pràctic i
 modern per a la retensió i curació de les h-ruies per cròniques i rebel·des que siguin.
 Grans existències de BRAGUERETS DE GOMA per a la radical curació de les hernies de la
 infància i tot la concernent a Cirurgia i Ortopèdia.

ESPECIALITAT EN LA CONSTRUCCIÓ DE FAIXES VENTRALS

CASA MONTSERRAT - UNIO, 34 - TARRAGONA